

Daugavas upju baseinu apgabalu konsultatīvās padomes ārkārtas sēde

PROTOKOLS

Rīga

2007. gada 13. septembrī

Sēdē piedalās:

Daugavas upju baseinu apgabala konsultatīvās padomes locekļi:

Ministriju pārstāvji:

Ēriks Krēsliņš – Lauku atbalsta dienesta Zemes un ūdens resursu daļa
Inta Hahele – Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde
Ilze Krēmere – Vides ministrijas Projektu sagatavošanas departaments
Ruslans Lucenko – Sabiedrības veselības aģentūras Rīgas filiāle
Zane Mūrniece – Ekonomikas ministrijas Enerģētikas departamenta Atjaunojamo energoresursu un koģenerācijas nodaļas pārvalde
Inga Tapiņa – Reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministrijas Teritoriju plānojumu departaments, Plānojumu metodoloģijas nodaļa.

Plānošanas reģionu attīstības padomju pārstāvji:

Aivars Troska – Lielvārdes novada dome, Rīgas plānošanas reģiona attīstības padome
Viktors Aišpurs – Krāslavas rajona padome
Ainārs Astičs – Dvietes pagasta padome

Nevalstisko organizāciju pārstāvji:

Georgs Bagātais – biedrība „Par tīru Daugavu”
Andris Junkurs – Latvijas Ekotūrisma savienība
Bruno Otersons – Daugavas Savienība
Gundars Patmalnieks – biedrība „Staburaga bērni”
Indriķis Barkāns – Latvijas Ūdeņu klubs

Citi dalībnieki:

Valērijs Štamers – biedrība „Jaunais Zīda Ceļš”
Ēriks Rozencveigs – biedrība „Jaunais Zīda Ceļš”
Andris Tihomirovs – Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra (LVĢMA)
Evija Zeiliša – LVĢMA
Katerīna Paltiņa – LVĢMA
Linda Bušmane – LVĢMA
Jānis Akmens – Ekonomikas ministrija
Jānis Jernacāns
Laura Bramane – Vides ministrijas Investīciju departamenta Investīciju stratēģijas nodaļa
Igoris Meidens – laikraksts „Вести сегодня”
Guna Gleizde – ziņu aģentūra „LETA”
Iveta Tomšone – „Latvijas Avīze”
Anitra Tooma – „Vides Vēstis”, „Latvijas Radio”
Ivars Ozoliņš – „Vides projekti”
Ingūna Šulte – Latvijas Universitāte (LU)
Zita Bala – LU
Indra Neimane – LU

Ilze Lelītāne – LU
Zane Vincēviča – Gaile – LU
Anda Pavlovska – LU
Aija Vaivode – LU
Elmīra Boikova – LU Bioloģijas Institūts
Danute Belcere – Vides Aizsardzības klubs (VAK)
Ojās Belcers – VAK, „Koalīcijas par tīru Baltiju (CCB)”
Elīta Kalniņa – VAK, Gaujas, Lielupes un Ventas upju baseinu apgabala konsultatīvās padomes locekle
Alvis Birkovs – „Latvijas Makšķernieku asociācija”
Valdis Līkoste – VZD
Lilija Dukaļska – LU
Helēna Trošimova – LU
Liene Jansone – LU
Diāna Strazda – Vides Pārraudzības valsts birojs
Elīna Zariņa – Vides pārraudzības valsts birojs
Kārlis Ozoliņš – biedrība „Vides Vārds”
Agita Freimane – LU
Māra Šteina – LU
Andris Seipulis – LU
Jānis Artmanis – LU
Rita Pētersone – VZD
Aivars Eikens – LU, VMD
Ilga Kokorīte – LU
Gunta Sprinģe – LU
Kristīne Bloka – VMD
Andis Kavoss - VMD

Sēdes sākums 14:00

Sēdes norise:

1. Sēdes atklāšana (Padomes priekšsēdētājs – Aivars Troska).

Pirms sēdes LVĢMA pārstāvis **A. Tihomirops** informē padomes locekļus, ka sēdē uz pilnvaru pamata **Janīnu Jalinsku** pārstāvēs **Ainārs Astičs, Andri Badūnu – Viktors Aišpurs**, savukārt turpmāk Ekonomikas ministrijas pārstāve Daugavas upju baseinu apgabala konsultatīvajā padomē būs **Zane Mūrniece**.

Atklājot sēdi, padomes priekšsēdētājs **A. Troska** informē visus klātesošos par Daugavas upju baseinu apgabala konsultatīvās padomi, ka tā ir koordinējoša institūcija, kuras darbības mērķis ir saskaņot valsts iestāžu, pašvaldību, nevalstisko organizāciju, kā arī uzņēmēju (komersantu) un citu interešu grupu intereses jautājumos, kas saistīti ar vides kvalitātes mērķu sasniegšanu attiecīgajā upju baseinu apgabalā. Padomes priekšsēdētājs informē padomes locekļus par darba kārtību un norāda, ka padomes lēmums pēc sēdes saistībā ar projekta „Rīga – Hersona kanāls” būs informatīvs.

2. Projekta „Rīga – Hersona kanāla prezentācija” (Valērijs Štamers, Ēriks Rozenzveigs).

Uzstāšanās ievadā biedrības „Jaunais Zīda Ceļš” pārstāvis **Ē. Rozencveigs** norāda, ka ar ideju par minēto kanālu nodarbojas jau astoņus gadus un mēģina iedzīvīnāt šo ideju. Tālāk tiek sniegts īss ieskats Rīga – Hersona kanāla vēsturē, kura saistās jau ar 20. gs. sākumu.

Kā norādīja **Ē. Rozencveigs**, tad ideja par šo kanālu ir bezgala pievilcīga no ekonomiskā viedokļa. Ideja par tāda tipa kanālu nav jauna, jo pasaulē jau ir vairāki veiksmīgi kanāli – Panamas, Suecas, Vācijā. Turklāt daudzi kari ir sākušies enerģētikas pēc. Idejas atjaunošana par šī kanāla būvniecību tieši šobrīd ir ļoti aktuāla. **Ē. Rozencveigs** pauž viedokli, ka ministru populācija vairojas labāk kā cilvēku populācija. Valstī ir liela inflācija, aptuveni 200 000 ekonomiski aktīvo iedzīvotāju ir pametuši Latviju. **Ē. Rozencveigs** uzstāda retorisku jautājumu par to – ko mūsu paaudze atstās mantojumā jaunajai paaudzei? **Ē. Rozencveiga** uzskats ir, ka kanāla būvniecība ir vienīgais, ko Latvijas valsts var piedāvāt šobrīd, esot ekonomiskajā strupceļā. Latvija neesot tāda uzņēmuma kā „General Electric” Amerikas Savienotajās Valstīs, bet Latvijai ir Daugava.

Pēc **Ē. Rozencveiga** teiktā 2000. – 2001. g. A. Gorbunovs izveidoja darba grupu šīs idejas saskaņošanai un 100% no pašvaldībām, kuras ietilpst šajā upju baseinā piekrita šai idejai. **Ē. Rozencveigs** pauž viedokli, ka Latvijas valsts valdībai būtu jāzin, ka Daugava ir kuģojama. Padomju laikā slūžas kuģošanai tika likvidētas, bet tās šobrīd ir joprojām paredzētas. Tehnisku grūtību šāda ceļa izveidošanai nav. Latvenergo no šī projekta realizēšanas iegūtu trīs jaunas spēkstacijas.

Ē. Rozencveigs norāda, ka nav zināšanu ko darīt ar Daugavu? Tiek minēts Vācijas piemērs, kur pēc Otrā pasaules kara Reina tika piesārņota, bet šobrīd pa to notiek aktīva kuģošana. Runājot, par „Rīga - Hersona” kanālu **Ē. Rozencveigs** uzsver, ka pirms tiek turpināta turpmāka virzība nepieciešam izzināt kādi ir ekoloģiskie labumi un ļaunumi. Klimatiskās prognozes paredz, ka Latvijā temperatūra varētu sasniegt +40Co. Ja satraukums ir par Daugavas lokiem, tad tie ir jāsauglabā. Pirms kaut kas tiek darīts, ir nepieciešams izsvērt projektu no visām pusēm. Jāzin vai labums ir tik vērtīgs, lai atsvērtu skādi. **Ē. Rozencveigs** norāda, ka Latvijas „zaļajiem” īpaši netic, jo tie ir angažēti. Valdībai būtu nepieciešams piesaistīt vadošos ekologus no Vācijas, Francijas, lai zinātu vai ir iespējams realizēt šo projektu, vai šī ideja ir noderīga.

Pēc **Ē. Rozencveiga** runas biedrības „Jaunais Zīda Ceļš” pārstāvis **V. Štamers** informē, kā šogad paliek 10. gadi kopš Vīnē tika pieņemts lēmums, ka iekšējie ūdens ceļi ir prioritāte. Diemžēl Latvija neievēro direktīvu par iekšējiem ūdens ceļiem. Ūdens ceļi, norāda **V. Štamers**, vidi piesārņo par 60% mazāk nekā autotransports, turklāt neatjaunojamā degviela ir jātaupa. Projekta realizēšanai bankas ir gatavas veikt kredītiņš, kuru veic uzņēmēji. Attiecībā par ietekmi uz vidi novērtējumu, **V. Štamers** pauž viedokli, ka to būtu jāfinansē Latvijas, Baltkrievijas un Krievijas valstij, norādot kāds būtu ieguvums, pieņemot tālākos lēmumus.

3. Diskusija un jautājumi.

Padomes priekšsēdētājs **A. Troska** pateicas biedrības „Jaunais Zīda Ceļš” pārstāvjiem par uzstāšanos un acina padomes locekļus uz diskusiju, norādot, ka pārējie sēdē klātesošie varēs iesaistīties diskusijā, iepriekš piesakoties.

G. Patmalnieks norāda, ka jautājumu nav, piebilstot, ka – ko nedrīkst to nedrīkst. **B. Otersons** vērsās ar jautājumu kur desmit cilvēki, kuri nodibinājuši biedrību iegūs līdzekļus, lai realizētu šo ideju. Vai biedrības pārstāvji stādās priekšā cik šāda mēroga projekts prasīs naudas līdzekļus?

Ē. Rozensveiks atbildot uz **B. Otersona** jautājumu uzsver, ka pamatā ir projekta ekoloģiskā izpēte, kas ir valsts funkcijas, un ka šo izpēti nevis lūdz, bet pieprasa. Pēc **Ē. Rozensveika** domām, Valstij ir jāzin kas ir valsts rīcībā, bet visu pārējo, kas attiecināms

uz projekta realizāciju uzņemas īstenot uzņēmēji. Pašam kanālam ir jābūt nodotam uzņēmējiem uz koncesijas pamata. Uz ekonomikas ministrijas pārstāvja **J. Akmeņa** jautājumu vai biedrības pārstāvji ir pilvaroti paust Ukrainas un Balkrievijas valstu viedokli par šo jautājumu, **Ē. Rozencveigs** norāda, ka 2001. g. A. Kalvītis būdams ekonomikas ministrs parakstīja šī jautājuma tālāku virzību, piedaloties pārrunās ar šo valstu pārstāvjiem.

A. Junkurs, komentējot projekta prezentēšanu norāda, ka gandrīz jāpiekrīt iepriekš paustajam viedoklim, ka jautājumu nav, jo šobrīd šis projekts izskatās pēc provokācijas sabiedrībai – vai tā noreaģēs. **A. Junkurs** pauž viedokli, ka uzstāšanās, projekta izklāsts ir visai efektīva demagoģijas paraugstunda. Turklāt projekts, visticamāk, nepārstāv mazo un vidējo uzņēmēju intereses. Uz to **V. Štamers** atbild, kā šī projekta atbalstam tiks organizēta tautas nobalsošana. Ekoloģiskajām biedrībām tiek pārņemts, ka tās nereaģējot uz atomelektrostacijas celtniecību, kurā plānot ieguldīt vienu miljardu, bez kādas diskusijas. Ir jādod iespēja izteikties pārējiem cilvēkiem, turklāt ekoloģiem mazāk rūp jautājums par cilvēku izmiršanu. **Ē. Rozencveigs** attiecībā par mazo uzņēmēju interesēm norāda, ka jaunā ūdens ceļa izveides gadījumā tiktu izveidotas 36 000 jaunas darba vietas. Komentējot Atomelektrostacijas celtniecības projektu **J. Akmens** norāda, ka šajā projektā līdzekļus iegulda tikai komercsabiedrības.

Iesaistoties diskusijā **E. Boikova** uzdod jautājumu vai biedrības „Jaunais Zīda Ceļš” pārstāvjiem ir informācija, ka pastāv likumdošana par ūdens kvalitātes uzlabošanu līdz 2015. g.? Tiek norādīts uz to, ka projekts neizskatās Latvijas izdevīgumam. **E. Boikova** iesaka projekta virzītājiem labāk pievērsties dzeramā ūdens jautājumam, jo tiklīdz nafta beigsies, dzeramais ūdens var kļūt par nozīmīgāko resursu. **Ē. Rozencveigs**, atbildot norāda, ka jautājums esot nevietā, jo vēlreiz tiek uzsvērts, ka pirms projekta uzsākšanas ir nepieciešama pamatīga ekoloģiskā izpēte.

A. Astičš biedrības „Jaunais Zīda Ceļš” pārstāvjiem norāda, ka ne visas pašvaldības esot 100% piekritušas. Daugavpils pat rakstīja protestu par to, ka esot iekļautas to pašvaldību sarakstā, kuras atbalsta šo projektu. Turklāt plānotās ūdens krātuves atrodas lūzumu zonās. Jautājumā par sabiedrisko apspriešanu, vajadzētu informēt Daugavai blakus dzīvojošos iedzīvotājus, ka ūdens līmenis šajā vietā celsies par pieciem metriem, un tad uzklaut ko iedzīvotāji par to teiks! Kategoriski pret jebkādam tamlīdzīgām idejām!

B. Otersons norāda, ka pirms sākt izstrādāt šādu projektu ir nepieciešams iepazīties ar Daugavas upju baseinu apsaimniekošanas plānu, kurš reiz jau ticis izstrādāts un šobrīd tiek strādāts pie jauna.

G. Bagātais iesaistoties diskusijā, uztver šo projektu ar lielu interesi par jaunajiem Daugavas ceļiem. Vai un kādi inženieri – hidrologi ir piedalījušies šābrīža pētījumos? Uz šo jautājumu **Ē. Rozencveigs** atbild, ka nevēlas šobrīd izpaust šo cilvēku vārdus, ņemot vērā negatīvo attieksmi no publikas puses. **G. Bagātais** uzdod jautājumu par iespējamajām tranzīta precēm pa šo ūdens ceļu. Uz to **Ē. Rozencveigs** atbild, ka šobrīd tiek runāts par preču plūsmu. Latvijā šobrīd neviens atbildēt nevar, tie varētu būt naftas produkti un gāze, ir nepieciešama izpēte no visām jomām. **G. Bagātais** norāda, ka jautājums par šāda kanāla izbūvi ir interesants un tas ir jāpēta. Nevajag uzreiz atmest ideju, jo visi jautājumi nav izpētīti. Pēc **G. Bagātā** domām Ekonomiskie jautājumi ir jāpēta, bet apr ekoloģiskajiem uztraukuma neesot. Daugava pirms Otrā pasaules kara tikusi izmantota kuģošanai. Ir jāstrādā turpmāk pie šī projekta pētīšanas.

A. Birkovs Latvijas Makšķernieku asociācijas pārstāvis uz jautājumu par Daugavas pētīšanu, lai noteiktu kas tā tāda ir atbild, ka tā ir upe, likteņupe. Latvijas Makšķernieku asociācija bija viena no tām kura panāca dambju celtniecības aizliegšanu Latvijā. Latvijā ir aptuveni 200 000 makšķernieku un nebūs nekādas pūles „sacelt visus šos cilvēkus kājās”. Piebilstot, ka nekas tik amizants kā šis projekts sen nav dzirdēts.

A. Akmens norāda, ka saskaņā ar EUROSTAT informāciju par 2006. g. Dānijas, Zviedrijas un Norvēģijas kopīgais kravu apgrozījums bija 30 miljonu tonnu, uzdodot jautājumu par to kādā veidā tiks nodrošināts kanāla kravu apgrozījums 140 miljonu tonnu apjomā? **Ē. Rozenzveigs** atbildot, precizē, ka 140 miljonu tonnu ir iespējamais kanāla kravu potenciāls.

I. Barkāns komentējot projektu par kanāla būvniecību, izsaka komentāru, ka jautājums par tautas nobalsošanu Baltkrievijā „skan labi”, turklāt arī Latvijā balsošana mēdz būt tīri dīvaina. Jāskatās, kā tas tiek organizēts. Šādam projektam obligāti ir nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums. Turklāt, viena lieta ir ietekmes uz vidi novērtējums tāds, kādu šobrīd ir iespējams sagatavot, visticamāk, nekādus labus rezultātus nesniegs. Arī Vācijas speciālistu zināšanas ir par mazu, lai daudz, maz ticami novērtētu šāda tipa projekta ietekmes uz vidi novērtējumu. Tas ir apšaubāms, ka šādu novērtējumu ir iespējams uztaisīt. Daudzas lietas nemaz nevar izpētīt. **I. Barkāns** uzdod jautājumu – kā būs iespējams noteikt ietekmi uz gruntsūdeņiem? Turklāt runājot par ietekmes uz vidi novērtējuma finansēšanu, to pēc definīcijas valsts nevar izstrādāt. Tāpat arī tranzīceļi ziemeļu – austrumu virzienā ir globāli. Šāda kanāla būvniecībai ir ne tikai ekoloģiskās, bet arī politiskās problēmas, jautājumi.

J. Jernacāns iesaistoties diskusijā stāsta, ka ir piedalījies visu hidroelektrostaciju (HES) celtniecībā Latvijā kā galvenais inženieris. Un kas attiecināms uz zināšanām par Daugavu, tad tā ir izpētīta un viss ir zināms. Runājot par Daugavas lokiem, **J. Jernacāns** norāda, ka ja būtu HES, tad Daugavas loki būtu krāšņāki. Tāpat **J. Jernacāns** piekrīt, ka šis jautājums drīzāk ir politisks, nevis ekonomisks un jautājums par šāda kanāla būvniecību paceļ citus jautājumus. Attiecībā uz jautājumu par kuģošānu pa Daugavu **J. Jernacāns** atzīmē, ka visā pasaulē ūdens ceļi ir vistīrākie un ekonomiskākie, izdevīgākie. Jau šobrīd HES jāveido avārijas noplūdes, kuras var izmantot tāpat kā slūžas. Par kanāla ideju **J. Jernacāns** izsakās, ka nevajag uzreiz visu noliegt, jo katrai idejai ir savi plusi un mīnusi un valstij šajā gadījumā ir jāspēlē sava loma.

I. Ozoliņš norāda, ka šobrīd tirgus kritiskie virzieni ir austrumu – rietumu virzienā: Vācija, Anglija, savukārt pārējie virzieni nav ekonomiski pamatoti. Šī projekta pamatotību ir jāizpēta Ekonomikas ministrijai, lai izvērtētu to no ekonomikas viedokļa.

B. Otersons diskusijas noslēgumā izsaka savu viedokli, ka noklausīdamies vairākus viedokļus par šo ideju būtu lietderīgi pieņemt padomes lēmumu.

4. Sēdes noslēgums.

Sēdei noslēdzoties, padomes priekšsēdētājs **A. Troska** paziņo klātesošajiem padomes lēmumu: 1) Daugavas upju baseinu apgabala konsultatīvā padome pieņēmusi zināšanai, ka pastāv šāda projekta ideja, kuru tās iniciatori, neskatoties uz sabiedrības noraidīto attieksmi virza tālāk. 2) Padome uzskata, ka ir nepieciešama pamatīga izpēte katrā no projekta izpētes posmiem 3) Padomes locekļi vienprātīgi atzīst, ka šāda projekta ietekmes uz vidi pētījuma finansēšana no valsts budžeta līdzekļiem ir pilnībā noraidāma

Sēdes noslēgums 15:25

Padomes priekšsēdētājs:
/Aivars Troska/

Protokolēja:
/Andris Tihomirovs/

Rīga 13.09.2007.